

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
118-0-Рев-07-000 934
Бања Лука, 24.6.2009. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Петра Бајића, као предсједника вијећа, Јанка Нинића и Драгослава Лукића, као чланова вијећа, у ванпарничном предмету предлагача ПД С., Б., заступа га директор С. П., а овога пуномоћник С. М., адвокат из Б., ..., против противника предлагача ОЈДП В. и к., Б., заступа га директор В. М., а овога пуномоћник М. Р., адвокат из Б., ... бр. ..., ради одређивања накнаде за изузето земљиште, одлучујући по ревизији противника предлагача против рјешења Округног суда у Бијелини бр. 012-0-Пж-07-000 119 од 10.07.2007. године, у сједници одржаној 24.6.2009. године, донио је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Ревизија се одбија.

О б р а з л о ж е њ е

Рјешењем Основног суда у Бијелини бр. 080-0-В-04-001 510 од 27.02.2007. године предлагачу је одређена накнада у износу од 881.070,40 КМ за изузето земљиште - к.ч. бр. 1224 и к.ч. бр. 1222/5 - њиве 2. класе укупне површине од 223.643 м² и к.ч. бр. 1222/5 - њиву 1. класе у површини од 206.574 м² уписане у п.л. 842 к.о. Б. и противник предлагача обавезан да тај новчани износ, као и трошкове поступка у износу од 11.710,00 КМ, исплати предлагачу у року од 15 дана по правоснажности тога рјешења.

Другостепеним рјешењем Округног суда у Бијелини бр. 012-0-Пж-07-000 119 од 10.07.2007. године, жалба противника предлагача против тог првостепеног рјешења одбијена је као неоснована и то рјешење потврђено у цјелини.

Благовременом и дозвољеном ревизијом противник предлагача побија то другостепено рјешење због повреде одредаба парничног поступка учињених у поступку пред другостепеним судом и због погрешне примјене материјалног права, истичући: да је у жалби против првостепеног рјешења указао на противрјечност његових разлога, јер да у образложењу стоји да је предметно земљиште било услов рада предлагача, а затим да слиједи закључак да је оно престало да то буде доношењем одлуке СО Б. о заштити изворишта вода Г. од 30.11.2000. године; да се ради о кључној чињеници од које, између осталог, зависи право предлагача на накнаду, с обзиром на одредбе члана 70. став 3. тада важећег Закона о експропријацији („Службени гласник РС“, бр. 8/96, 9/96 и

15/96 - у даљем тексту: раније важећи закон); да је исто тако изостао одговор на жалбени приговор да предлагачу не припада накнада „у смислу правичне накнаде за експроприсане непокретности, него накнада штете“: да је тиме учињена повреда одредаба члана 191. став 4. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03, 85/03 и 63/07 - у даљем тексту: ЗПП); да сада важећи Закон о експропријацији („Службени гласник РС“, бр. 112/06 - у даљем тексту: сада важећи закон) не садржи одредбе о административном преносу права на непокретностима, па тако ни одредбе о праву на правичну накнаду, нити о праву на накнаду штете по том основу, како је то било одређено чланом 70. став 3. раније важећег закона; да из тога произлази да предлагачу не припада право ни на једну од тих накнада; да предметне непокретности нису експроприсане, па да се отуда другостепени суд погрешно позива на одредбе члана 60. сада важећег закона, јер да се оне односе само на накнаду за експроприсане непокретности и да на то указују одредбе члана 76. став 2. тога закона; да у вријеме доношења рјешења о административном преносу предметних непокретности на њега, оне нису биле услов рада предлагача, јер да су тај статус изгубиле прије тога - доношењем Одлуке СО Б. о заштити извориште воде за пиће Г. од 30.11.2000. године, којом је на тим непокретностима забрањена употреба свих врста пестицида, хербицида, икстицида, ђубрива и сл., па да, према налазу и мишљењу вјештака пољопривредне струке М. С., пољопривредна производња на њима, без употребе тих средстава, не би била рентабилна; да из тога слиједи да би за штету коју је предлагач у такој ситуацији претрпио евентуално била одговорна Општина Б.; да нема основа ни примјени одредаба члана 1. Протокола бр. 1 уз Европску конвенцију о људским правима, јер да су предметне непокретности одузете од предлагача у јавном интересу. Предлаже да се побијано рјешење преиначи тако да се, усвајањем његове жалбе против првостепеног рјешења у овој ствари, захтјев предлагача одбије или да се то рјешење укине и предмет врати другостепеном суду на поновни поступак.

Предлагач није дао одговор на ревизију.

Размотривши ревизију и побијану пресуду по одредбама члана 241. ЗПП, као и цјелокупне списе предметне ванпарничне ствари, овај суд је одлучио као у изреци ове пресуде из слиједећих разлога:

Из списка предмета произлази: да је СО Б. дана 30. новембра 2000. године донијела Одлуку бр. 01.023-53/2000 о заштити изворишта воде за пиће Г., Б. („Службени гласник Општине Бијељина“, бр. 8/2000); да је након тога Влада Републике Српске донијела Одлуку бр. 01/1-020-223/01 од 15.02.2001. године којом је утврђено да је од општег интереса изградња и проширење Изворишта Г. ... и да је инвеститор тога објекта противник предлагача „са којим ће Влада посебним уговором регулисати међусобне односе“; да је на основу те одлуке Републичка управа за ..., ПЈ Б. донијела рјешење бр. 11-476-3/01 од 25.05.2001. године којим је усвојен приједлог противника предлагача и одлучено да се у његову корист, ради изградње и проширења Извориште Г. врши пренос права коришћења на напријед наведеном земљишту (став 1. изреке тога рјешења), уз одредбу да ће се након правоснажности тога рјешења провести поступак одређивања накнаде за пренесене непокретности (став 4. изреке); у његовом образложењу, између осталог, стоји да је прибављена и банкарска гаранција бр. 04-469/01 од 02.4.2001. године о обезбјеђеним средствима за накнаду за

пренесене непокретности; да је то рјешење уредно достављено и предлагачу и противнику предлагача и да против њега није изјављена жалба, тако да је оно постало правоснажно дана 25.6.2001. године како то стоји и у потврди о његовој правоснажности; да је након тога, рјешењем Основног суда у Бијелини бр. Р1-1137/02 од 10.02.2003. године предлагачу одређена накнада за изузето земљиште у укупном износу од 881.070,40 КМ и да је то рјешење, одбијањем жалбе противника предлагача, потврђено другостепеним рјешењем Окружног суда Бијелина бр. Гж-59/03 од 28.11.2003. године; да је потом противник предлагача поднио приједлог за понављање управног поступка окончаног напријед наведеним рјешењем од 25.05.2001. године, као и приједлог за понављање поступка окончаног напријед поменутих правоснажним рјешењем Основног суда у Бијелини од 10.02.2003. године; да је закључком Републичке управе за ..., ПЈ Б. бр. 11-476-17/03 од 22.12.2003. године, дозвољено понављање тог управног поступка, а потом и рјешење истог органа бр. 11-476-17/03 од 21.06.2004. године, којим је одлучено да се мијења став 4. изреке рјешења бр. 11-476-3/01 од 25.05.2001. године тако да гласи да предлагачу не припада право на накнаду за предметно земљиште, а да му припада само накнада за рад и средства уложена у то земљиште; да је на основу тога рјешења услиједило и рјешење Окружног суда у Бијелини бр. Гпп-6/04 од 05.07.2004. године којим се такође дозвољава понављање поступка правоснажно окончаног напријед наведеним рјешењем Основног суда у Бијелини, тако да се то рјешење, као и другостепено рјешење у тој ствари бр. Гж-59/03 од 28.11.2003. године, укидају и предмет враћа Основном суду у Бијелини на поновно поступање; да је прије тога против рјешења Окружног суда у Бијелини бр. Гж-59/03 од 28.11.2003. године противник предлагача дана 18.12.2003. године изјавио ревизију, а потом, дана 03.02.2004. године поднио и приједлог за понављање поступка, и да је рјешењем Основног суда у Бијелини бр. Р1-1127/02 од 16.04.2004. године поступак по тој ревизији прекинут уз одредбу да ће бити настављен „кад се заврши поступак“ по захтјеву за понављање поступка правоснажно окончаног рјешењем тога суда бр. Р1 -1127/02 од 10.02.2003. године; да су рјешења поменутих управних органа, која су се односила на понављање поступка, у управним споровима, по тужбама предлагача, поништена, тако да је Основни суд у Бијелини приступио поновном одређивању накнаде за изузето земљиште и о томе одлучио рјешењем бр. 080-0-В-04-001 510 од 27.02.2007. године на напријед описани начин. У том поступку изведен је доказ прибављањем налаза и мишљења вјештака пољопривредне струке М. С., на основу којег је утврђено да предлагачу за изузето земљиште припада накнада у износу од 881.070,40 КМ. То рјешење је у материјалноправном смислу засновано на одредбама члана 76. став 2. сада важећег Закона о експропријацији, по којима ће се поступак одређивања накнаде за експроприсану непокретност, у коме до дана ступања на снагу тога закона није закључен споразум о накнади, односно није донесена правоснажна судска одлука, завршити по одредбама тога, а уз то и на одредбама члана 54 - да у случају неприхватања накнаде давањем друге одговарајуће непокретности или немогућности корисника експропријације да понуди друге непокретности, да се правична накнада одређује у новцу, која не може бити нижа од тржишне вриједности непокретности у вријеме доношења првостепеног рјешења о експропријацији и да се тржишна вриједност изражава у цијени која се за такву непокретност може постићи на тржишту. Притом првостепени суд запажа да тај закон „не познаје институт накнаде“ за административни пренос права коришћења на непокретностима, али да је то право, уведено Уставом

СФРЈ из 1974. године и Законом о удруженом раду из 1976. године, по свом садржају представљало пандан права власништва, па да отуда и предлагачу припада право на тражену накнаду, јер да је предметно земљиште било услов његовог пословања.

Из образложења побијаног рјешења произлази да другостепени суд усваја разлоге првостепеног рјешења и уз то указује на одредбе члана 60. и члана 61. став 1. сада важећег закона - да се накнада за експроприсано пољопривредно земљиште одређује тако да не буде мања од тржишне вриједности, а према околностима у вријеме доношења првостепеног рјешења. Најзад, указује и на одредбе члана 1. Протокола бр. 1. уз Европску конвенцију о људским правима - право на несметано уживање имовине које нико не може бити лишен осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права.

Овај (ревизиони) суд уважава разлоге из рјешења нижестепених судова као суштински правилне, с тим да додаје и слиједеће:

Напријед наведеним рјешењем о изузимању предметног земљишта, између осталог, одређено је да ће се, након његове правоснажности, провести поступак одређивања накнаде за то земљиште и да је у ту сврху прибављена банкарска гаранција. Како је то рјешење постало правоснажно, а поступак елиминисања те обавезе у поновљеном управном поступку остао безуспјешан, произлази да је тиме утврђен основ за накнаду, тако да се он у овом поступку не може правоваљано оспоравати. Остало је само да се утврди висина те накнаде, како је то и учињено напријед наведеним првостепеним рјешењем у овој ствари. А у таквој ситуацији предлагач није имао потребу, ни ваљан правни основ да захтијева накнаду штете од Општине Б., поготово што су Одлука о заштити изворишта воде за пиће Г. од 30. новембра 2000. године, Одлука Владе Републике Српске о утврђивању општег интереса од 15.02.2001. године и рјешење Републичке управе за ..., ПЈ Б. од 25.05.2001. године очигледно биле у истој функцији да се предметно земљиште изузме од предлагача и да на коришћење противнику предлагача.

Код таквог стања ствари, овај суд налази да не постоје разлози због којих је ревизија изјављена. Такође налази да побијано рјешење нема недостатака који би се односили на страначку способност и заступање странака у овој ванпарничној правној ствари, па се отуда ревизија противника предлагача одбија као неоснована на основу члана 248. ЗПП.

Ревизија противника предлагача против рјешења Окружног суда у Бијељини бр. Пж-59/03 од 28.11.2003. године указује се беспредметном с обзиром на чињеницу да је она укинута рјешењем тога суда бр. Гпт-6/04 од 05.07.2004. године заједно са раније донесеним првостепеним рјешењем Основног суда у Бијељини бр. Р1-1137/02 од 10.02.2003. године.

Предсједник вијећа
Петар Бајић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић